

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytűszűkben.

Urnajpa nálunk.

Elég közel vagyunk még hozzá acélból, hogy foglalkozunk vele s egyszersmind elég távol, hogy megállapodott gondolatokat váltsunk ki megünnepléséből. Urnajpát, az egyház legfenségesebb s legpompázóbb ünnepét a szokott fényes és áhitattal ültük meg most is. Városunk polgársága őseihez méltó vallásossággal s a valóságos igazi *hitvallásával* vett részt az impozáns felvonulásban. A város, a vármegye, hivatalok főhatóságokkal testületileg vették ki az őket megillető részt a körmenetben. A város fiatal, dalias tisztviselői tartották az umbellát az Oltáriszentség felett. Nagy épüléssel és igazán fölemelő megnyugvással néztük a hivatalos körök bátor, színvalló megjelenését, mert hiszen a meggyőződéses vallásosságának ilyen megnyilatkozását a sokszorosan megtévesztett közvélemény bíráltni és gáncsolni szokta s az efféle bírálaton csak azok tudják magukat tultenni, akikben a lelki erő nagyobb, mint az alapítatlan, de maliciózus gáncsoktól való félelem. A hivatalos körök férfias magatartása mellett azonban, annál meglepőbb és megmagyarázhatatlanabb volt az intelligens férfiközönség tartózkodása. A kath. kör főlobogóját, amely hivatalos lett volna összegyűjteni az uri közönséget, alig követték néhányan. Uraink egyrészt teljesen távol voltak a körmenettől, vagy pedig elszéledve a profán kíváncsiság jellegével állottak — a korzón. A vallásos manifesztáció impozáns képének ez a torzvonása sokakat fog-

lalkoztatott. Többféle bírálatot hallottunk, amelyekhez a mi véleményünket a következőkben adjuk: Nem szűgyen, (az intelligenciát, sőt a modernséget is mindinkább össze tudjuk egyeztetni a vallásossággal) talán nem is a szoros értelemben vett közöny, hanem a rossz idők szelleméből magával hozott *szokás* tartotta távol az uri közönséget a körmenetben való részvételtől. A maga rosszul értelmezett formaérzékéből nem találta meg az őt megillető helyet a körmenetben. Tehát csak forma, lényegtelen külsőség volt a döntő. De még ha így van is, igazán kár, hogy a forma legyőzi a lelket, az erőt, a hitet, a szellemet. Pedig ez mind szükséges kellék, uraim!

A munkáslakások.

b). A munkáslakások építésére újra és újra visszatérünk, egyrészt, hogy ennek a jótékony szocialis intézménynek állandó figyelmet és érdeklődést biztosítsunk, másrészt, hogy a hivatalos közegeknek, akik a munkáslakások építésével kötelesség szerűleg is foglalkoznak, jóakarátát és agilitását állandóan ébrentartsuk.

A városban építendő mintegy 150 munkásház ügye, az iránta tanusított jóakarattal és a mozgató közegek állandó érdeklődésével, úgy látszik, biztosítva van. A közel jövőben 150 munkáscsalád talál kényelmes otthont sajátjának tekintett házá-

ban, amely neki az állandó otthon kényelmét, barátságosságát és boldogságát megadja. A munkásház így nemcsak értékes szocialis előnyt szolgáltat, hanem a szociáldemokracia üzelmeiben megfoglyakozott erkölcsi és eszményi értékeket táplálja.

Ezektől a szocialis és mondhatnánk hazafias szempontokból vezéreltetve, vagyunk mi szívvel-lélekkel rajta, hogy a munkáslakások a város és vármegye megterhelhetése nélkül lehetőleg minél gyorsabban s előnyösebben a megye szocialis helyzetéhez mérten mindenütt megépüljenek, a hol a népnek szocialis szempontból mérlegelt szükséglete úgy kívánja.

Ezidőszerint intézményesen másképp a népjólétet vármegyénkben úgysem szolgálhatjuk, hacsak a szocialis létékörü *Zichy* Rafael grófnak a gazdasági ügyosztelételté vitt tervet szerint a gabonarakár-szövetkezetek felállítására egyetemesebben nem gondolunk.

A megyei munkáslakások sorsa is az ügyben újabban előállott fordulatok szerint biztosítottak látszik már. Igaz, hogy vármegyénk népének szocialis helyzetéhez mérten szűgyenletesen csekély munkásház építésére van kilátás, de egyelőre meg kell elégednünk vele. A kezdet nehézségei után, ha az irántuk tanusított jóakarát meg meglesz, úgy kívánatosan

Utazás „A nap szakaszai” körül.

A székesfehérvári községi felsőbb leányiskola mult szombaton és vasárnap „A nap szakaszai” címmel egy allegorikus utazateket adott elő. A két előadásról annyi kritika jelent meg a helybeli lapokban, annyi maliciózus, irigy és jóakaratu megjegyzés hangzik el magánbeszélgetés alakjában, hogy — ha nem is szükségesnek, de mindenesetre — célszerűnek vélem az egész ügyet itt a nagy nyilvánosság előtt letárgyalni.

Akik tudják azt, hogy az alábbiak egy, a helybeli felsőbb leányiskola s általában a leánynevelés ügyével összenőtt ember tollával írónak, talán azt mondják, hogy pro domo beszélnek. Ez igaz. De az is igaz, hogy ez a körülmény — mint a tárgyilagoss olvasó a mondandókból láthatja — cseppet sem befolyásol az igazság őszinte kimondásában.

Írásom okadatolására legyen elég annyit mondanom, hogy egy nagy intézet ilyen kulturális *kilépésének helyes meglátása és értékelése* elsőrendű érdeke a város közönségének.

A vállalkozás igazolására csak ennyit: Évszázadok óta minden valamirevaló jól vezetett iskola kiváló gondját képezte és képezik az ugynevezett *iskola-drámák*. Hogy miért, erről paedagogiához csak némiképen is értő ember előtt felesleges beszélni. A jesusiták teljes joggal elsőrangnak tartott intézetei mindig kiváló előszeretettel kultiválták a nevelésnek ezt a hathatos eszközt s hogy ez a felfogás mind jobban terjed, legyen elég rámutatnom a helybeli cisztercita főgimnázium és Ferenc-József nőnevelde ünnepi előadásaira. Mellékesen említem, hogy az egri cisztercita főgimnázium ifjúsága évek óta szerepel a legnagyobb nyilvánosság előtt az ő nagyszabású ifjúsági drámáival s követőt mind többen és többen lesznek az országban.

Ezek után legyen szabad először a maliciózus kritika észrevételeivel foglalkoznom.

Egyik helybeli lap szerkesztősége kapott, de — tapintatosan — *le nem adott* egy közleményt, melynek szerzője („Egy családapa” van aláírva) a miatt panaszkodik, hogy az előadás kosztümirozási költsége a *szülőket tulságosan megterhelte*.

Megjegyzésem az észrevételre a következő. Minden vállalkozás áldozattal jár. Sokszor nem csak szellemivel, de *anyagi*val is. Anyagi áldozatot

igényeltek a helybeli jótékony nőegylet által pár év előtt rendezett pompás élő reklámképek, anyagi áldozattal járt a tavali szép emlékü sárpentelái jótékony vásár a tuberkulózus egyesület javára, anyagi áldozatba kerül az iskoláink kebelében oly áldásosan működő segélyegyesületek mind egyike. Ilyen áldozatra *számított* a felsőbb leányiskola előadása is. De ez az áldozat nem volt okvetlenül kötelező. Bizonyásgul legyen elég arra a 40—50 szűgyény sorsu leánykára hivatkoznom, kiknek a két előadás oly krajcárjukba sem került. Tudom, hogy volt olyan szülő, ki tekintélyes számú koronát áldozott e célra, de szivesen tette ezt, mert először: *könnyen megléhetle*, másodsor: mert *boldog volt, hogy megléhetle*. A szülők lelkeben a hiuság oly kiráthatalan tulajdonság, mely *megvan*, akár kihasználjuk egy nemes, szép cél érdekében, akár nem. Legfeljebb az a különbség a kettő között, hogy az utóbbi esetben nem lesz *olyan* töké, mely jócéra kamatozik. A rossz máju emberekkel szemben legyen szabad rámutatnom arra a — körülbelül — *ezer korona* uszta jóvedelemre, mely a jövőben az így lehetővé tett jutalmazásokkal sokkal több öröm forrása lesz, mint amennyi gondot a jelenben okozott. (Mellékesen legyen megjegyezve, hogy *szerény viszonyok között élő okos szülők*

Sövegjártó János

vászon kereskedése menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mai lapunk 4 oldal.

00000335

fokozódik, néhány év alatt a lakások, szóval az otthon szerint nem sok kívánni való marad hátra. A cselédlakásokról itt nem szólnék, azoknak rendbehozását 10. évi időtartalom alatt a törvény kénszere biztosítja. Ezt megelőzőe humánus érzésű földesuraink már most megkezdték a cselédlakások egészségi és szociális követelmények szerint való átalakítását. Hogy többet ne említsünk, e tekintetben vármegyénk főispánja járt elől.

Szükségesnek tartjuk vármegyénk közönségének s főképp hivatalos köreinek és szociális célokot szolgáló társadalmi szerveinek bemutatni a munkásházakra irányuló mozgalom újabb s biztatósabb képét, hogy ez irányban a fokozatos munkára utbaigazítást és biztatást adjunk.

Az államépítészeti hivatal elkészítette 208 munkáslakás tervét, azonban a terv kivételre szükséges költségek olyan magasak voltak, hogy a lakások megépítését kockáztatták. A vármegye 250000 korona kölcsön felvételét irányozta elő, amelyet azonban biztosítottak a helybeli pénzüzetek. A kölcsönhöz való hozzájutás eszerint nem ütközik akadályba. A nehézség ott volt, hogy a mérnöki hivatal tervei szerint egy-egy ház teljes megépítése 2400—2800 koronát igényelne s így lakójának amortizációs kölcsön útján évenként 120—130 koronájába kerülne. Így aztán a rá nézve előnyösebb házbérfizetés mellett nem volna kedve a munkáslakáshoz. Tehát az egész akció dugába dülne, a vármegye munkás népe nem jutna általa a hön óhajtott szociális jólét emelkedéséhez.

Ezeket a terveket szerencsére a dolog körültekintő ismeretéből vett újabb tervek váltották fel. Keller Gyula miniszteri tanácsos, aki a munkásházak építésével országosan foglalkozik, megjelent az építőbizottság egyik ülésén s az előtte feltárt nehézségeket elosztatva helyi viszonyaink szerint megkalkulálta az építkezések formáját. Szerinte a kézilég elő nem állítható

építési anyagokat árlejtés útján vállalkozónak kellene kiadni, a falat pedig tömött földből lehetne emelni. Az így épült házak kielégítenék a munkáskép igényeit s az évi förlésztés nem lenne több mint 40—50 korona.

A munkásházak ügye e tervek szerint, melyeket a bizottság is magáévá tett, lényegesen haladt előre. Az községekben építendő 208 munkásház sorsát biztosítva látjuk. Most már a jelzett keretek között az építkezések módjának további megállapítását a helyi viszonyok szabják meg. Egy kis jóakarát, a munkás nép iránt való érdeklődés nagy segítségére lehet az ügynek. Kovách Sándor, a móri főszolgabíró pl. maga bocsátott telket a sajátjából a munkástelep céljaira.

A községek, amelyeknek biztosítékokat kell vállalni az építkezést igénylő kölcsönökért, nagy megterhelést nem vesznek magukra. A biztosíték tulajdonképpen csak a kamatra, $4\frac{1}{2}\%$ -ra szól, a mi csekély összeget képvisel. Ott sem állanak elő mizériák, ha a lakó ott hagyja a házat. Ez esetben a teljes tulajdonjog a községre száll át, amely új lakónak adhatja ki.

Mi tehát ezek tudatában és szociális kötelességünk magaslátán állva, felhívjuk az illetékes tényezőket, hogy a munkásházak ügyét, amelyek a nép jólétének, folyton lazuló békéjének, hazafiságának megővására is szolgálnak, jóakarattal mozgósítsák elő. A különféle körök, egyesületek, a kath. népszövetség karolják fel a népmentés ügyét ott, hol a hivatalos tényezők huzódznak tőle. Oly munkát végezzenek, melyet hivatásuk ügykörébe méltán belefoglalhatnak, de önmaguk erősségét, hitelét s biztonságát is előmozdíthatják.

A fulmináns és sikerült szónoklások magas piedestáját időnként felcserélhetik a munka eszközével, a sokszor értéktelen szóvalaltatás mestességét a mindig értékes tettekkel. Szóval teljesítsenek kötelességet!

Nem hiszem, hogy tévedek mikor azt mondom, hogy két eset lehetséges. Vagy tudja a gyermek annak a szónak az értelmét, vagy nem. Ha nem tudja, úgy nincs baj; ha tudja, minek az a felesleges aggodalom? Elvégre az az érzés oly tisztelretelítő alapja az emberiség fennmaradásának, hogy tulzást nélkül az Isten gondolatának mondhatom s azért úgy vélem: nem kiűszöbölésre kell törekednünk a ifjuság nevelésénél (mert az ugys hiábavaló), hanem annak megértésére, hogy ez az érzés nem játék, nem komédia, hanem egy nagy, egy ós természeti erő, melyet — mivel Isten állított bele az emberiség életébe — becsülni kell s tisztán megőrizni arra a nagy, magasatos célra, melyet szolgálni van hivatva. *Ít, kérem, a prudéria nem segít; itt az okos édesanyjának, a lelkiismeretes nevelőnek, a szent szeretettől áthatott gyóntatónak talpra kell állnia, hogy baj ne legyen.*

Más! Az előadások egyik túlszigorú lapkritikusa szóvá tette az előadás alkalmával előfordult kisebb szabálytalanságokat. Kérem; előfordulnak ezek hivatásos színjátszóknál is. Ne quid nimis! Gyermekkel van dolgunk, kik két órán át állottak egy helyben. Ugy-e értjük egymást?

S ezek után térjünk át a jóakarati kritikára. Az előadás tényleg rossz időre esett. Nemcsak a meleg, de a közeledő ősziak miatt is. Csak aki egy ilyen nagyszabású vállalkozás kuliszaitraival tisztában van, az tudja megérteni és megbocsátani, hogy ez az előadás a sok utánjárás, nehézség, a körülmények figyelembevételével

UJDONSÁGOK.

A főreáliskola rajzkiallítása.

Tegnap záródott le a főreáliskola sok tekintetben érdekes rajz- és exlibris-kiallítása. — Egy iskolai kiállítás, amelyet modern plakátok hirdettek. És a plakátok művészi fellegőse, friss kidolgozása szintén tanulóik gondolata és rajza volt! Mégis a legértékesebb volt számunkra a kiállításban, minő bepillantást nyújtott a tanulók művészi érzékének fejlődésére. Hogyan tudja egy kis másodikos, aki még nem tanult rajzolni, megérteni és le is rajzolni a löportornyot, mennyi érzékkel tudnak a harmadikosok kitölteni adott köröket, címtáblákat, ajtófelületeket már tanult díszítő elemekkel, hogyan tudják a színeket egymás mellé helyezni. Hogyan tudnak a nagyobbak I—1 tarka madarat jellegzetes, nagy színfoltokban megörökíteni, hogyan látja meg egy ötödikes vagy hatodikos a legközönségesebb tolokocsi oldalain a fény különböző eloszlásait és ugyan próbálja meg egyedül a különböző fényhatások feltüntetésével bemutatni az egész kocsit. Miként kezd hozzászokni már a gyermek ahhoz, hogy finomságokat, szépségeket lásson meg a természetben mindenfelé, hogyan nyeri meg lassanként lelke azt a finomságot, bensőséges figyelmet, látást, a melyet művészi érzéknek nevezünk és hogyan kezd ez a finomság mindig tisztább szépséggé válni a keze vonásaiban. Meg vagyunk róla győződve, ez a művészi érzék fokmérője a lélek mélységének hatalmas alapítménye a lélek jóságának. Egy ilyen kiállítás átanulmányozása után érezzük igazán az művészet értékét a lélek számára.

A reáliskolában a szabadkézirajz tanítása a III. osztályban kezdődik. De hogy mennyire megvan a legtöbb tanulóban a készség a rajzolásához, mutatják az önálló, tanári vezetés nélkül készült munkálatok. Már az I. és II. osztálybeliek is próbálkoznak természet után dolgozni. Jó megfigyelő képességről tanuszkodnak Kerekes A., Madár A., Erdélyi L. és Molnár J. II. o. tanulók naiv vázlataikkal. A III. osztályban kezdődik a rendszeres tanítás, kézügyesítő gyakorlatokkal magyar stílus tervezeteikkel kívának Horváth J., Ny. Németh P., Németh J., Jeney V. és Zimmersmann J. — A IV. osztályból precíz távlati rajzaikkal figyelmet érdemelnek Mustos J. és Juhász N. — Az V. osztályban kombinált természetrajz és egyszerűbb használati tárgyakat rajzolnak. Figyelmüket jobban felhívták Konkoly Thege L., Pap I. és Makk J. friss rajzai. — Fejlettebb műizlésről, fény és színhatások helyes felismeréséről tanuszkodnak a VI. osztályosok rajzai. Jó színérszékéről, és nagy munkakédről tanus-

kiadásait praktikus érzékkel a minimumra tudták redukálni).

Arra az észrevételre, hogy az ilyen előadások a növédeknek hiúságot legyezgetik s nevelik nagyra, nincs megjegyzésem, legfeljebb az, hogy ilyen elv mellett hermetice zárjuk el még a lehetőséget is annak, hogy az ifjuság a nyilvánosság előtt szerepeljen. Mert a siker ily esetekben gyenge és helytelen irányban vezetett gyermekeknek mindig a hiúság emettyűje lesz (A szinpadai külső hatás fokozását szolgáló feslések ellen felhangzó észrevételekre [mert ilyenek is voltak], neveltségességük miatt nincs megjegyzésem).

Menjünk más tőrre. Szó esett arról, hogy az előadás keretében egy dalban a szerelem szó is előfordult. Az aggodalmaskodó kritika úgy vélte, hogy ez nem ifjusági előadásba való. Megengedem, hogy jobb, ha nincs benne. Am lássunk tisztán. Mióta a magam lábán járok, mindig neveltségnek tartottam nép- és egyéb daloknak lyetén átírásait:

Maros vize folyik csendesen,
Viseld magad illedelmesen, stb.

A gyerek ugys ismeri az utcáról, akár hányszor a családból az eredeti, igazi szöveget.

Intelligens ember jól tudja azt, hogy nincs iskola, melyben ne beszéljenek a „Kesergő szerelemről”, a „Boldog szerelemről”, „Toldi szerelemről”, a magyar trubadurról, Balassa Bálintról s hogy mást ne említsék: a magyar költészet egyik legszebb gyöngyéről: Vörösmarty „Széplónkájáról”.

s közbejött súlyos betegségek miatt a kelletténél jobban kitolódott. Mások nem így lesz.

Zongorát a színházban sohasem alkalmaznák. Mucsaí színe lesz ezáltal a legszebb dolognak is. Teljes tisztelettel és hálával a mi nagy áldozatokhoz kedves kis művésznőnk. Hahn Anta iránt, úgy vélem, hogy olyan városban, melynek egy Fricsaj Richárdja van, a jövőben a különben is igen költséges zongorabéreléseket melőzni kell.

Talán be is fejezhetem. Tordai Graif Erzsébet darabjából annyi poézis, annyi báj és üde illat szállt két esle a mi színházunkban, hogy érte hálások lehetünk azok iránt, kik ezt az élvezetet nekünk örösi munka és áldozatok árán szerelelték. Voltak, akik azt mondták, hogy az intézet ezen előadásokkal a közvélemény előtt többet használt magának, mint harminc esztendei szürke köznapi, becsületes munkával. Ezt a véleményt nem osztom, mert sérítenek tartom a város komoly elemeinek intelligenciájára. De azokkal a komoly urakkal tartok, kiknek a szemébe könny szökött ezen a két estén abban a házban, hol máskor, sokszor a piszok terjed azok kritikája nélkül, kik most tögába öltözve bírálnak s azt mondom, amit egyik lapunk ki is jelentett:

A viszonzulásra!

Dgrnis István.

Szajkó József halálához. Szajkó Józsefet a hirtelen elhunyt postaszolgát, a mint az orvosi vizsgálat megállapította nem agyszélhűdés ölte meg, hanem — pálinkamérgezés. Ő is a Grünfeld-féle pálinkagyár italának egyik áldozata.

20 fillér egy nagy doboz Fernoledt-féle világhírű cipőcém. Legjobb denaturált spirítusz literje 56 fillér. **Gumisarkok,** melyek a járást biztossá és kellemessé teszik, továbbá cipőfüző különlegességek stb., legolcsóbb árban kapható:

Langráf Gábor és Fia
péparf. és borkereskedésben
Jókai-ú. 8. — Telefon 100.

Keresztény szövetk. kongresszus.

A keresztény szövetkezetek központja kötelekbe tartozó vidéki szövetkezetek, egy minden tekintetben fényesen sikerült kongresszust tartottak f. hó 15-ikén a Margitszigeten. S hogy a kongresszus mily üdvös, mennyire szükséges volt, azt a közeljövő fogja megmutatni.

Legelsősorban is azért a praktikus ideáért üdvözöljük a központ igazgatóságát, hogy ezt a kongresszust kikapcsolta az évi kath. nagygyűlések keretéből s ezzel annak önnállóságát, sőt — mondjuk ki nyíltan — sikerét biztosította.

Az országos kath. nagygyűlésnek ugyanis rövid 2—3 nap alatt oly rengeteg munkát kell végeznie, a rendelkezésre álló órák mindegyikén annyi szakosztály ülészeit, hogy ezzel nemcsak a közönség maga, de annak érdeklődése is nagyon megoszlik s minthogy a nagygyűlés tagjai rendszeren buzgóbb, tudománysozjas, minden jó ügy iránt érdeklődő emberekből állanak, kik nem szeretnék elmulasztani semmit sem, innét az az igazított siettség, az a lázas kapkodás; innét van, hogy a legtöbb tag egyetlen egy szakosztályi ülésen sem vesz részt teljesen; innét az a folytonos mozgás, séta, egyik teremből a másikba. A nekünk kedves, minket érdeklő szónokot, előadót meghallgatjuk itt is, ott is, a töbinél pedig megelégszünk a lapoknak többnyire hiányos közléseivel. Míg egy külön megtartott szövetkezeti kongresszuson úgy az előadók, mint a közönségnek a figyelme csupán a szövetkezeti ügyek körül koncentrálódik, s hogy ez mily áldásos, hasznos dolog, azt ez alkalommal eléggé tapasztalhattuk.

Van még egy hátrányuk a nagygyűlés keretében tartott szakosztályi üléseknek, és ez, hogy az üléseket ugyszólván sosem lehet pontosan a jelzett időben megtartani, sőt némelykor még a jelzett helyen sem, mely körülmény viszont a megállapított programnak sergősebb letárgyalását, hogy ne mondjuk *ledarálását*, vonja maga után. Szóval sietünk, sokat akarunk végezni gyorsan, pedig kár, sok igazság van ebben a mondasban: *Ne siess, mert elkéss!*

Tudunk eseteket, mikor az előadó alig hogy belekezdett tárgyába, máris fölhangzott a mellette ülő elnökek, de még inkább a mögötte ülő és sorra váró előadók: türelmetlenkedése: „csak röviden, „fejezze be” stb. Hogy ez miként esik szegény előadónak, ki tárgyára tán napokon át készült, kinek talán még oly fontos mondanivalói lennének, s kit maga a közönség egyébként talán igen szívesen hallgatott volna még tovább, azt könnyű elgondolni.

Mindez már eleve ki van zárva egy külön kongresszuson, hol mindenki elmondhatja azt, a mi szívének fekszik.

Szükségessé tartottuk elmondani mind ezeket különösen most, egy újabb nagygyűlés küszöbén, minthogy a szövetkezetek kongresszusa erre oly kedvező alkalom kínálkozott.

Magának a kongresszusnak a tárgyai valóban a legéletrevalóbbak voltak. Mindjárt az első előadó a csoportonként való bevásárlások előnyeit fejtegette, természetesen csak ott, hol szövetkezet még nincsen. Hogy mily sikerrel? azt ne kérdezzük. Elég ha tudjuk, hogy az előadó *Szentiványi* volt.

Ezt a csoportos bevásárlást az egyik felszólaló „*kélteli fegyverek*”-nek nevezte. És igaza is volt! Valóban kélteli fegyver az, de olvan a

mellyel a Központ két oldalról is védekezhetik ellenével szemben! Az egyik oldalán a bevásárlások nyomában járó üzleti haszon, s a másikon, e jegyzett üzletirészekből előállított tőkezaporodás által. Mindazon által az üzletirészek jegyzéséhez való merev ragaszkodást, magunk sem ajánlanánk. A törvény nem tiltja, hogy nem tagoknak is árusíthassunk, az üzletirészek szükségese 100 koronának összeszedése pedig sok helyütt oly nehézségbe fog ütközni, hogy ez magát a sikert is kockáztatja.

Dr. Vildfeuer a központ alyai gondoskodásáról tanuskodó *nyugdíjirészeiről* szót. Nagyon sok megbeszélmi való lesz még ezen a téren; sok atadályt kell még elhárítani, de éppen ezért kellett ezt a kérdést már most fölvetni.

Tán nem csalódunk, ha az egyik legnagyobb akadályt abban látjuk, hogy a mai üzletvezetők jó része már „*végzett*”, tönkrement kereskedőkből áll, kik e szerint már kissé előhaladottabb korban lépnek csak a szövetkezetek szolgálatába, a mikor is vagy nyugdíjigényük tesz kedvezőtlenebb, vagy magasabb díjjárulékokt kell fizetniük a megélhetésre így is alig elég elég fizetésükből. S bajos addig is, még megalósulhatnak a lelkes csongrádi elnökek eme buzdító szavai: „*neveljünk üzletvezetőket*,” talán akként lehetne segíteni, ha e szövetkezetek a többi kereskedőkkel bizonyos nexusban szeveznek nyugdíjintézeteket.

A dr. Zlinszky által javasolt *jogvédő irodára* pedig valóban rá lehet mondani: „*Add Uram Isten, de mindjárt!*” Félő csak az, hogy egy iroda ha *ingyenes* lesz, nem lesz képes kielégíteni az összes igényeket.

A leghasznosabb, legéletrevalóbb buzdítást azonban egy tőszet keretében hallottuk a mi nagynevű elnökünkől, Zichy Aladár gróftól, ki konstátálván a szövetkezetek életében mutatkozó *apályt és dagályt*, megállapítva, hogy ez rendszeren személyi változásoktól függ, arra kért arra buzdított, hogy a szövetkezeti életben ne egyes *személyeket*, hanem magát az *intézményt* szeretessük meg a néppel. *Hgy* buzgó plebánus, lelkes káplán, tanító, önzetlen, szorgalmas üzletvezető idejében minden fejlődik, erősödik, dagad, a sokszor elkerülhetetlen személyváltozás után pedig jön a visszaesés, az apály ugyanazon vevőközönség mellett! Ilyen egészségtelen állapotok mellett maradónt alkotni lehetetlen. A szövetkezetek jövője függ attól, mennyire szívelejük meg ezeket a bölcs-okos intelmeket! *A szövetkezet* a világító láng, mely önmagok fogyasztva, sorvasztva szolgál másoknak, mi legfőlebb csak lámpagyújtatók legyünk! *A szövetkezet* az anya, mely saját vérével táplálja gyermekeit; mi ennek az édes anyának csak ételhorói lehetünk; *A szövetkezet* az mi legfőlebb oltár, mi legfőlebb csak papok lehetünk, kik ez oltáron önmagunkat áldozzuk föl a nép jólétéért! Szóval a miénk legyen a munka, a haszon, úgy az erkölcsi mina az anyagi, a népe, a dicsőség pedig Istené!

Weicher Miklós.

Szerkesztői üzenet

Dr. V. D. Helyben. Sajnáljuk, nem szolgálhatunk vele. A viharos Océanon hánykolódó főszerkesztőnket tessék meginterpellálni érte. Ő azonban — úgy tudjuk — összes gondját, búját itt felejtette Pannoniában. Sikert különben sem biztosíthatunk.

K. M. Gy. igazgató-tanító Ráckeresztur. Levelet vártunk, mert azt hittük, a dolog bővebb s előtűnik is ismeretlen teljes mibenlétét adja. Az okokat azonban, amelyek ammellett érvelnének, hogy az iskolát államosítani *kell*, szeretnők ismerni. A dolog fontossága, a lapunkban érintett szempont ebben határozódik. Nemcsak kegyedek, mi is szeretnénk megnyugodni.

Cs. Hón ígért tárcáit várjuk. Válogatás joga fentartva. A versek sorsa aggodalmas.

M. üzletvezető. Hogy kaphatnának e tőlünk pakolópapirt? Azt kívánt mértékben liferálunk. Papirkosarunk kiürítése épen most van folyamatban. Elemicikket beletakarani azonban a rajta levő közleményekre való tekintettel (vers, tárcsa, helyreigazítást kérő levél stb.) nem tanácsos. Üzleti érdekei is sokat szenvednének.

Nagyméltóságú

Zichy János gróf

szülészete elad

ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2-10 K, új törkölypálinkát 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számitatik. — Szállítás utánvéttel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tácz

(Fejérm.) címre kéretnek.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PAL

KOCSIGYARTÓ

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekkeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges — műhelyemet. —

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

bőr kabátok, utazó bundák,

raglán-felöltők, kabátok.